

Wioletta Wróblewska¹
Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa
Uniwersytet Przyrodniczy
Lublin

Zmiany w unijnym handlu zagranicznym roślinami ozdobnymi wynikające z akcesji nowych członków

Changes in the ornamental plants trade within the EU following the new members' accession

Synopsis. Przeprowadzono analizę wybranych zagadnień importu i eksportu roślin ozdobnych na obszarze Unii Europejskiej w 2003 i 2006 roku. Pojęcie importu i eksportu roślin ozdobnych na obszarze Unii Europejskiej obejmuje wewnętrzny import pomiędzy 15 krajami (2003) i 25 krajami (2006) będącymi członkami tej struktury. Badaniami objęto import i eksport roślin ozdobnych, zgodnie z ujęciem statystycznym przyjmując siedem grup produktów kwiaciarskich. Są to rośliny doniczkowe, kwiaty cięte świeże, kwiaty cięte preparowane, rośliny szkółkarskie, cebule i bulwy kwiatowe, zieleń cięta świeża i preparowana oraz sadzonki. Analizowano poziom i dynamikę zmian importu i eksportu roślin ozdobnych na obszarze Unii Europejskiej w ujęciu wartościowym oraz strukturę geograficzną wewnętrznego handlu na obszarze Wspólnoty.

Słowa kluczowe: handel zagraniczny, rośliny ozdobne, Unia Europejska.

Abstract. This work presents an analysis of selected issues in the European Union's internal trade in 2003 and 2006. The analyses concern imports and exports of ornamental plants and distinguish, according to the statistical classification, seven group of ornamental horticultural products. These are pot plants, cut flower fresh, treated cut flowers, ornamental nursery seedlings, flower bulbs, corms and tubers dormant, foliage fresh or treated, cuttings and young plants. The analyses show that the Union's ornamental plants external trade is dominated by old members of the European Union. New members' accession did not bring significant changes in the turnover of ornamental products. Most of the ornamental plants exported from the EU member states are directed to its old members. The main recipient in the Union's market is Germany. This country received over 1/3 of the Union's export of ornamental horticultural products counted by value. Only 3.17% of the Union's exports of these products counted by value was directed to the biggest receivers of ornamental products among new members, i.e. Poland, Czech Republic and Hungary. The main ornamental plants providers in the European Union are also old members, especially the Netherlands and Italy. Poland, Czech Republic and Hungary supplied in 2006 to the Union's market only 1.22% of ornamental plants counted by value.

Key words: foreign trade, ornamental plants, European Union.

Wstęp

Z punktu widzenia europejskich producentów bardzo ważna i pożądana byłaby informacja dotycząca zmian w handlu międzynarodowym roślinami ozdobnymi na obszarze Unii Europejskiej. Pozwoliłoby to na odpowiednie dostosowanie produkcji do zmieniających się tendencji w handlu zagranicznym i do potrzeb rynku unijnego. Dwie

¹ Dr inż., email: wiolawroblewska@o2.pl

podstawowe zasady w handlu międzynarodowym Unii Europejskiej to stosowanie przez wszystkie kraje członkowskie wspólnej taryfy celnej w obrotach z krajami trzecimi oraz nienakładanie żadnych ceł i opłat mających ekwiwalentny efekt i żadnych ograniczeń ilościowych w handlu na obszarze Wspólnoty [Jabłońska 2007]. Jak podaje wymieniona autorka [1999] handel zagraniczny jest jednym ze stymulatorów rozwoju gospodarczego poszczególnych działów gospodarki. Obejmuje on wszystkie możliwe relacje wymiany towarowej między uczestniczącymi w niej krajami, tj. eksport, reeksport oraz import [Iskra 2000]. Rosnący import negatywnie oceniają producenci, jednak w kontekście ogólnospołecznym jest to zjawisko pozytywne. Import poszerza bowiem asortyment na rynku, wymusza obniżanie kosztów jednostkowych, wprowadzenie szeroko rozumianego postępu, zwiększa konkurencyjność produkcji [Jabłońska 1999]. Czynnikiem stymulującym wzrost produkcji jest eksport, który umożliwia uzyskiwanie wyższych dochodów i utrzymywanie się gospodarstw na rynku, a w skali makroekonomicznej umożliwia zdobycie środków na opłacenie importu [Jabłońska 1999]. Zdaniem Klawe i Makacia [1997] wpływ eksportu i importu należy rozpatrywać oddzielnie, gdyż inaczej oddziałują one na wielkość oraz strukturę popytu i podaży. Eksport zwiększa wartość dochodu narodowego, w celu wyeksportowania trzeba zwiększyć produkcję dóbr i usług, eksport jest dodatkowym źródłem zatrudnienia i dochodów ludności z tytułu płac i jest, podobnie jak inwestycje, czynnikiem popytotwórczym. Natomiast w wyniku importu rosną rozmiary podaży globalnej. Z drugiej strony import, absorbując część popytu, wpływa na ograniczenie zapotrzebowania na produkty wytwarzane w kraju, a więc przyczynia się do hamowania wzrostu zatrudnienia i produkcji [Bożyk i in. 2002].

Celem artykułu jest ocena poziomu i zmian w handlu zagranicznym roślinami ozdobnymi na obszarze Unii Europejskiej wynikających z akcesji nowych członków. Celem teoretycznym pracy jest pokonanie ograniczeń metodycznych w analizach, wynikających w różnym stopniu z ograniczonych informacji na podjęty temat.

Materiał i metoda

W pracy przeprowadzono analizę wybranych zagadnień importu i eksportu roślin ozdobnych na obszarze Unii Europejskiej w 2003 i 2006 roku. Wybór do badań powyższych lat wynikał z następujących przesłanek: rok 2003 to czas przed akcesją nowych członków, a rok 2006 to czas obecności nowych państw we Wspólnocie, po półtorarocznym okresie przystosowawczym do nowych warunków handlu unijnego. Import roślin ozdobnych obejmuje import z krajów członkowskich, a pojecie eksportu rozumieć również należy jako eksport wewnątrzunijny. Analiza wewnętrznego obrotu roślinami ozdobnymi w 2003 roku dotyczyła 15 krajów, a w 2006 roku 25 krajów, będących członkami tej struktury.

Materiałem źródłowym w analizach były dane wtórne zaczerpnięte z międzynarodowych roczników ogrodniczych AIPH (Association Internationale des Producteurs de l'Horticulture) [2004; 2007].

Badaniami objęto import i eksport roślin ozdobnych, zgodnie z ujęciem statystycznym przyjmując siedem grup produktów kwaciarskich. Są to rośliny doniczkowe, kwiaty cięte świeże, kwiaty cięte preparowane, rośliny szkółkarskie, cebule i bulwy kwiatowe, zieleni cięta świeża i preparowana oraz sadzonki. Analizowano poziom i dynamikę zmian importu i eksportu roślin ozdobnych na obszarze Unii Europejskiej w ujęciu wartościowym.

Wartości importu i eksportu produktów kwiatarskich zostały ujęte w euro. Analiza powyższych zjawisk w ujęciu ilościowym nie była możliwa do przeprowadzenia w związku z brakiem porównywalności danych z analizowanych lat. Materiał źródłowy podaje bowiem ilość importu i eksportu produktów kwiatarskich w 2003 roku w kg, a w 2006 roku w sztukach. Ponadto przeprowadzono analizę największych dostawców i odbiorców tej grupy produktów ogrodniczych w Unii Europejskiej. W tym celu wyodrębniono w badanych latach, dla każdej grupy produktów, trzech głównych dostawców i trzech odbiorców, a pozostałe państwa ujęto w grupę „pozostałe”. Niestety materiał źródłowy nie podaje szczegółowych danych dotyczących wszystkich nowych członków Wspólnoty, a jedynie kilku najważniejszych z punktu widzenia handlu zagranicznego produktami kwiatarskimi, mianowicie Polskę, Czechy i Węgry. Ponadto w 2006 roku w grupie państw „pozostałe” ujęte są zarówno kraje „starej” jak i „nowej” Unii Europejskiej. W związku z tym niemożliwe było szczegółowe porównanie analizowanych wielkości osobno dla 15 starych członków Wspólnoty i dla nowych państw członkowskich. Pomimo tego przeprowadzona analiza struktury geograficznej unijnego handlu wewnętrznego pozwoliła na zaobserwowanie pewnych tendencji. W analizie zmian wartości importu i eksportu roślin szkółkarskich, jako jego łączną wielkość przyjęto sumę wartości krzewów róż, drzew leśnych, drzew i krzewów ozdobnych oraz bylin, natomiast w przypadku roślin doniczkowych azalii, doniczkowych ozdobnych z liści i ozdobnych z kwiatów, a nie wielkości łączne z roczników AIPH. W związku z tym dane dotyczące handlu zagranicznego produktami kwiatarskimi ogółem nie są równe sumie siedmiu analizowanych grup produktów kwiatarskich.

W analizie zmian wartości eksportu i importu posłużono się indeksami o podstawie stałej, przyjmując za podstawę dane z 2003 roku. Wskaźniki te wykorzystano również do obliczenia struktury geograficznej importu i eksportu roślin ozdobnych na obszarze Unii Europejskiej, co pozwoliło na wyodrębnienie największych unijnych odbiorców i dostawców roślin ozdobnych.

Przeprowadzone analizy pozwoliły na zaobserwowanie ogólnych kierunków przemian i wyciągnięcie wniosków dotyczących zmian zachodzących w handlu roślinami ozdobnymi na obszarze Unii Europejskiej w latach 2003-2006.

Poziom i zmiany wartości eksportu produktów kwiatarskich na obszarze Unii Europejskiej

Unia Europejska, traktowana jako wspólny obszar gospodarczy, jest trzecim co do wielkości, po Chinach i Indiach, producentem kwiatów ciętych i roślin doniczkowych, z udziałem około 16,0% w światowej powierzchni upraw [Jabłońska 2007]. Najwięcej tych towarów kraje unijne importują od innych członków Unii Europejskiej [Jabłońska 2004]. Grams [2008] podaje, że udział państw członkowskich, jako odbiorców unijnych roślin ozdobnych, stanowił w 2003 roku 84% w ujęciu ilościowym i blisko 80% w ujęciu wartościowym całego eksportu z obszaru Wspólnoty. Jak wynika z tabeli 1, w analizowanych latach odnotowano wzrost wartości eksportu wszystkich analizowanych produktów kwiatarskich z krajów Unii Europejskiej do innych krajów członkowskich. Największy wzrost miał miejsce w przypadku eksportu zieleni ciętej świeżej i preparowanej, sadzonek oraz roślin szkółkarskich. Jeśli przyjmiemy za 100 wielkości z 2003 roku, w 2006 roku wartość eksportu w tych pozycjach wzrosła odpowiednio o

30,84%, 23,15% i 17,59%. Tak znaczny wzrost wartości eksportu mógł być spowodowany zwiększonym eksportem produktów kwaciarskich w związku z wstąpieniem w strukturę Unii nowych członków, ale również wzrostem cen, będącym wynikiem ogólnego ruchu cen, zmian struktury asortymentowej eksportu oraz coraz wyższej jakości materiału.

Najmniejszy wzrost wartości eksportu do krajów Unii Europejskiej miał miejsce w przypadku roślin doniczkowych oraz kwiatów ciętych świeżych i wyniósł odpowiednio 0,81% i 4,29%. Tak niski wzrost wynikał z faktu, iż wśród starych członków Unii Europejskiej znajdują się najwięksi producenci tej grupy produktów kwaciarskich. W Holandii w 2007 roku uprawiano kwiaty cięte i doniczkowe na areale 8241 ha [Flower... 2010]. Wartość ich produkcji, wynosząca 3 557 mln euro, stanowiła prawie 46,0% całej towarowej produkcji Unii Europejskiej [Jabłońska 2007]. Na drugim miejscu pod względem areалу przez wiele lat plasowały się Włochy, które wysunęły się na pierwszą pozycję z 8463 ha upraw. Trzecie miejsce zajmowała Hiszpania (7617 ha), czwarte Niemcy (6032 ha), a piątą Francja (5612 ha). Wielka Brytania, pomimo areálu wynoszącego 7670 ha, sytuowała się na miejscu szóstym, gdyż do tego areálu wliczona była powierzchnia zajęta pod reprodukcję cebul i bulw kwiatowych, odgrywająca w tym kraju dużą rolę [Jabłońska 2007; Wróblewska 2007]. Tak więc rynek kwiatów ciętych i doniczkowych, wśród największych ich producentów, jest już w dużej mierze nasycony. Jak podaje McIntyre [2000] w perspektywie najbliższych lat jego udziały w „konsumpcji” produktów kwaciarskich mogą się obniżyć. Natomiast ekonomiczne przemiany w krajach postkomunistycznych, będących m.in. nowymi członkami Wspólnoty, doprowadzają do większego zapotrzebowania na te grupy produktów, bowiem rozwój gospodarczy krajów i poprawa warunków egzystencji ludności powoduje, że wzrasta popyt na rośliny ozdobne.

Tabela 1. Poziom i dynamika zmian wartości eksportu produktów kwaciarskich z krajów Unii Europejskiej do innych krajów członkowskich w 2003 i 2006 roku, tys. euro

Table 1. The level and dynamics of changes in exports of ornamental horticultural products, counted by value, from the European Union countries to other member states in 2003 and 2006, thousand euro

Grupa produktów kwaciarskich	Rok		Indeks 2003=100
	2003 ²⁾	2006 ³⁾	
Rośliny ozdobne ogółem ¹⁾	5560573	6036949	108,57
Kwiaty cięte świeże	2124912	2216090	104,29
Rośliny doniczkowe	1587693	1600588	100,81
Rośliny szkółkarskie	614293	722325	117,59
Sadzonki	216777	266951	123,15
Kwiaty cięte preparowane	41378	46272	111,83
Cebule i bulwy kwiatowe	265095	301024	113,55
Zieleń cięta świeża i preparowana	310080	405714	130,84

¹⁾bez sadzonek ²⁾15 państw członkowskich, ³⁾25 państw członkowskich

Źródło: obliczenia własne na podstawie roczników [Association... 2004; 2007].

Na rynku europejskim największym konsumentem roślin ozdobnych są Niemcy. Jak podaje Jabłońska [2007] wartość obrotów na niemieckim rynku kwiatów ciętych wyceniano na około 1,5 mld USD. Jak wynika z tabeli 2 Niemcy są głównym odbiorcą we Wspólnocie wszystkich siedmiu grup produktów kwaciarskich. Odbierają ponad 1/3

unijnego eksportu roślin ozdobnych ogółem. Największy udział, kraj ten miał jako odbiorca kwiatów doniczkowych, zieleni ciętej i preparowanej oraz kwiatów ciętych świeżych. W analizowanych latach do Niemiec trafiało z unijnego eksportu średnio odpowiednio 35,56%, 31,01% i 33,03% tychże grup produktów. Jednak na przełomie lat 2003-2006 udział ten zmalał w przypadku wszystkich grupach produktów, za wyjątkiem cebul i bulw kwiatowych, gdzie odnotowano niewielki wzrost z 20,52% do 21,30%. Największy spadek, bo o blisko 10 punktów procentowych, miał miejsce w przypadku kwiatów ciętych preparowanych.

Kolejnym dużym odbiorcą produktów kwiaciarskich z krajów Wspólnoty jest Francja. Eksport roślin ozdobnych ogółem z krajów Unii Europejskiej do Francji stanowił średnio w 2003 i 2006 roku 17,66% ogólnego eksportu ze Wspólnoty. W latach 2003-2006 udział Francji jako odbiorcy produktów kwiaciarskich z Unii Europejskiej utrzymywał się na stabilnym poziomie w przypadku wszystkich grup analizowanych produktów. Wyjątek stanowiły kwiaty cięte preparowane, w przypadku których odnotowano wzrost udziału o ponad 8 punktów procentowych.

Tabela. 2. Struktura geograficzna eksportu produktów kwiaciarskich do innych członków Unii Europejskiej z poszczególnych państw członkowskich w 2003 i 2006 roku, w ujęciu wartościowym, %

Table 2. The geographical structure of exports of ornamental horticultural products from the EU member countries to the other EU member states in 2003 and 2006, by value, %

Grupa produktów kwiaciarskich	Rok	Eksport do kraju								
		Holandia	Włochy	Niemcy	Wielka Brytania	Francja	Pozostałe w tym:	Polska	Czechy	Węgry
Rośliny ozdobne ogółem ¹⁾	2003			32,73	16,3	17,85	33,06	.	.	.
	2006			28,48	15,7 2	17,46	38,34	1,55	0,82	0,79
Rośliny doniczkowe	2003			37,42	11,3	17,48	33,74	.	.	.
	2006			33,70	9,11	18,21	38,98	1,39	0,69	0,99
Kwiaty cięte świeże	2003			33,25	21,3	18,39	27,06	.	.	.
	2006			28,76	22,3	17,53	31,35	1,52	0,87	0,50
Kwiaty cięte preparowane	2003	9,68		32,73		21,63	35,96	.	.	.
	2006			22,29	16,6	29,75	31,26	0,75	0,92	0,73
Rośliny szkółkarskie	2003			27,38	17,4	20,97	34,16	.	.	.
	2006			26,73	15,1	21,07	37,04	0,79	0,89	0,59
Cebule i bulwy	2003		16,0	20,52	17,4		46,05	.	.	.
	2006			21,30	17,1	12,24	49,27	2,73	0,68	1,23
Zieleń cięta świeża i preparowana	2003	17,67		37,83		12,04	32,46	.	.	.
	2006	21,11		28,22		11,08	39,60	3,61	1,37	1,68
Sadzonki	2003	19,92		24,02	12,9		43,14	.	.	.
	2006	18,31		18,50		12,53	50,65	1,50	0,46	1,00

¹⁾bez sadzonek

Źródło: obliczenia własne na podstawie roczników [Association... 2004; 2007].

Na trzecim miejscu wśród największych unijnych odbiorców ozdobnych produktów ogrodniczych plasowała się w analizowanych latach Wielka Brytania, ze średnim udziałem 16,04% w odbiorze eksportu roślin ozdobnych ogółem z krajów Unii Europejskiej.

Natomiast udział innych krajów będących odbiorcami produktów kwaciarskich z Unii Europejskiej, ujętych jako „pozostałe”, wykazywał tendencję rosnącą we wszystkich analizowanych grupach produktów, za wyjątkiem kwiatów ciętych preparowanych, w przypadku których obniżył się o blisko 5 punktów procentowych w latach 2003-2006. Znacznie, bo o 7,51 i 7,14 punktów procentowych, wzrósł udział „pozostałych” krajów importujących sadzonki i zieleni ciętą świeżą i preparowaną z obszaru Wspólnoty. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że w 2003 roku w struktury Unii Europejskiej wchodziło 15 państw członkowskich, a w 2004 roku ich liczba wzrosła do 25, czyli o ponad 60%, ujęty w tabeli 2 wzrost udziału państw „pozostałych” jako nabywców roślin ozdobnych z Unii Europejskiej jest znikomy. Udział wymienionych państw, jako odbiorców roślin ozdobnych pochodzących z unijnego eksportu, był w 2006 roku minimalny. Biorąc pod uwagę eksport roślin ozdobnych ogółem z Unii Europejskiej do trzech nowych członków stanowił on jedynie 3,16% eksportu do wszystkich krajów członkowskich. W 2006 roku do Polski, Czech i Węgier trafiło 6,65% zieleni ciętej, 4,64% cebul i bulw kwiatowych i 3,08% roślin doniczkowych pochodzących z unijnego eksportu. Podkreślić należy, że największym odbiorcą roślin ozdobnych pochodzących z Unii Europejskiej wśród nowych członków była Polska. Kraj nasz w 2006 roku odbierał 3,61% eksportowanej ze Wspólnoty zieleni ciętej i 2,73% eksportowanych cebul i bulw kwiatowych (tab.2). Jeśli się jednak porówna wartość unijnego eksportu produktów kwaciarskich do naszego kraju i do Niemiec (największego europejskiego odbiorcy), to był on przykładowo dla kwiatów ciętych, roślin doniczkowych i cebul kwiatowych odpowiednio 19; 24; i blisko 8-krotnie mniejszy.

Poziom i zmiany wartości importu produktów kwaciarskich na obszarze Unii Europejskiej

W analizowanych latach w przypadku importu ozdobnych produktów ogrodniczych z państw Wspólnoty z innych krajów członkowskich zaobserwowano, za wyjątkiem kwiatów ciętych preparowanych, wzrost jego wartości we wszystkich analizowanych grupach produktów. W latach 2003-2006 w przypadku kwiatów ciętych preparowanych nastąpił spadek o 15,26%. Wartość importu produktów kwaciarskich ogółem wzrosła w badanych latach o 11,38%. Największy wzrost wartości importu miał miejsce w przypadku zieleni ciętej, sadzonek oraz roślin szkółkarskich. W latach 2003-2006 wzrósł on odpowiednio o 35,20%, 29,29% i 15,45%. Relatywnie najniższy wzrost, bo o 6,58%, odnotowano w przypadku importu z obszaru Wspólnoty cebul i bulw kwiatowych.

Czołowym dostawcą wszystkich grup roślin ozdobnych do innych krajów Unii Europejskiej była w analizowanych latach Holandia. Import roślin ozdobnych ogółem z Holandii do innych państw członkowskich stanowił średnio w 2003 i 2006 roku 74,16% całkowitego importu z Unii Europejskiej (tab.1). Holandia zdominowała przede wszystkim unijny rynek cebul i bulw kwiatowych, kwiatów ciętych świeżych oraz kwiatów ciętych preparowanych, bowiem średnio w analizowanych latach kraj ten dostarczał na rynek unijny w ujęciu wartościowym odpowiednio 92,91%; 91,76% i 82,74% tychże grup produktów. Udział Holandii jako dostawcy wszystkich grup produktów kwaciarskich na

przestrzeni analizowanych latach charakteryzował się stabilnością, bez wyraźnych wahań w górę lub w dół. Duży udział Holandii jako dostawcy roślin ozdobnych na rynek unijny wynikał ze wspomnianego już wysokiego potencjału produkcyjnego w tej branży. Bezkonkurencyjna przewaga Holandii w produkcji i handlu produktami kwiatowymi wynika z przemian jakie były wprowadzane w branży kwiatowej, decydując o wzroście produktywności, poszerzaniu asortymentu i jakości. Jak podaje McIntyre [2000], systematycznie wprowadzane zmiany dotyczą techniki uprawy, logistyki, łączenia się producentów w grupy, które mogą sprostać oczekiwaniom dużych odbiorców.

Tabela 3. Poziom i dynamika zmian wartości importu produktów kwiatowych w krajach Unii Europejskiej z innych krajów członkowskich w 2003 i 2006 roku, tys. euro

Table 3. The level and dynamics of changes in value of imports of ornamental horticultural products in the European Union countries from other member states in 2003 and 2006, thousand euro

Grupa produktów kwiatowych	Rok		Indeks 2003=100
	2003 ²⁾	2006 ³⁾	
Rośliny ozdobne ogółem ¹⁾	5450842	6071313	111,38
Kwiaty cięte świeże	2262914	2457436	108,60
Kwiaty doniczkowe	1504995	1665610	110,67
Rośliny szkółkarskie	551665	636887	115,45
Sadzonki	194742	251602	129,20
Kwiaty cięta preparowane	112943	96841	85,74
Cebule i bulwy kwiatowe	288947	307949	106,58
Zieleń cięta	208592	281994	135,20

¹⁾bez sadzonek ²⁾15 państw członkowskich, ³⁾25 państw członkowskich

Źródło: obliczenia własne na podstawie roczników [Association... 2004; 2007].

Dużym dostawcą na kwiatowy rynek Wspólnoty, szczególnie w przypadku zieleni ciętej oraz roślin szkółkarskich, były również Włochy. W analizowanych latach kraj ten dostarczał, w ujęciu wartościowym, średnio 18,59% i 15,79% wymienionych grup roślin ozdobnych. Włochy to, podobnie jak Holandia, czołowy producent roślin ozdobnych w Europie, jednak duża różnica w udziale tych państw jako dostawców na rynek unijny wynika z faktu, że wartość produkcji kwiatów i zieleni ciętej uzyskiwana z tej samej powierzchni jest różna w poszczególnych krajach. Jak podaje McIntyre [2000] w Holandii zbiory z jednostki powierzchni są średnio o 70% wyższe niż we Włoszech.

Udział pozostałych krajów członkowskich, jako dostawców roślin ozdobnych ogółem na rynek unijny, stanowił średnio w badanych latach 15,24% wartości całego importu z obszaru Wspólnoty. W analizowanych latach najwyższy był w przypadku sadzonek i zieleni ciętej i wyniósł średnio odpowiednio 28,60% i 24,52% ogólnego importu tych produktów z państw Unii Europejskiej. W porównaniu z 2003 rokiem, w 2006 roku udział pozostałych krajów w wartości dostarczanych na rynek unijny roślin ozdobnych nieznacznie wzrósł w przypadku wszystkich analizowanych grup produktów, za wyjątkiem sadzonek i kwiatów ciętych świeżych. Wzrost ten spowodowany był głównie importem produktów z krajów włączonych do Unii Europejskiej. Jednak znaczenie nowych członków Wspólnoty jako dostawców materiału ozdobnego w skali całej Unii Europejskiej było znikome. W przypadku roślin ozdobnych ogółem trzech główni, spośród nowych członków,

dostarczyciele tych produktów na rynek unijny dostarczali jedynie 1,22% całego importu z krajów członkowskich. Udział tych krajów, biorąc pod uwagę wszystkie grupy produktów kwaciarskich, najwyższy był w przypadku sadzonek i zieleni ciętej, wynosząc w 2006 roku odpowiednio 2,90% i 2,58% całego importu z Unii Europejskiej w ujęciu wartościowym. Spośród nowych członków największe znaczenie jako dostawca produktów kwaciarskich miała Polska. Jednak wartość importu roślin ozdobnych ogółem z Polski w 2006 roku była w porównaniu z importem z Holandii aż 71,51 razy mniejsza. Jak podaje Jabłońska [2006], Polska nie jest zaliczana do czołowych producentów, bowiem areal upraw kwiatów ciętych i roślin doniczkowych pod osłonami był 7 razy mniejszy niż w Holandii.

Tabela. 4. Struktura geograficzna wartości importu produktów kwaciarskich w krajach członkowskich Unii Europejskiej z innych krajów członkowskich w 2003 i 2006 roku, %

Table 4. The geographical structure of imports of ornamental horticultural products in the European Union member countries from other member states in 2003 and 2006, by value, %.

Grupy produktów kwaciarskich	Rok	Kraj pochodzenia importu										
		Holandia	Dania	Belgia	Włochy	Niemcy	Wielka Brytania	Hiszpania	Pozostałe w tym:	Polska	Czechy	Węgry
Rośliny ozdobne ogółem ¹⁾	2003	74,29	5,91	5,50					14,30			
	2006	74,02	4,47		5,33				16,18	1,04	0,10	0,08
Rośliny doniczkowe	2003	62,25	15,26	10,44					12,05	.	.	.
	2006	64,28			10,96	9,59			15,17	1,82	0,04	0,01
Kwiaty cięte świeże	2003	91,06			1,69			2,97	4,28	.	.	.
	2006	92,46			1,66			1,92	3,96	0,28	0,7	0,00
Kwiaty cięte preparowane	2003	83,55			3,09		4,38		8,98	.	.	.
	2006	81,93		2,17			3,90		12,01	1,14	0,01	0,14
Rośliny szkółkarskie	2003	57,69		7,45	15,23				19,63	.	.	.
	2006	51,09			16,34	9,90			22,67	1,10	0,18	0,41
Cebule i bulwy kwiatowe	2003	93,60				1,42	1,39		3,59	.	.	.
	2006	92,23		1,63		2,37			3,77	0,13	0,03	0,00
Zieleń cięta świeża i preparowana	2003	40,10	16,63		20,80				22,47	.	.	.
	2006	43,75	13,29		16,38				26,57	2,58	0,19	0,22
Sadzonki	2003	46,61				12,23		10,38	30,79	.	.	.
	2006	48,95		7,74		16,91			26,40	2,90	0,17	0,26

¹⁾bez sadzonek

Źródło: obliczenia własne na podstawie roczników [Association... 2004; 2007].

Podsumowanie

Unijny handel wewnętrzny roślinami ozdobnymi zdominowany jest przez starych członków Wspólnoty. Akcesja nowych członków nie przyniosła znaczących zmian w obrocie tymi produktami. Gros eksportowanego z obszaru Wspólnoty materiału ozdobnego kierowana jest do „starych” członków tej struktury, czyli państw o relatywnie wysokim, w porównaniu z nowymi członkami, poziomie produktu krajowego brutto. Głównym odbiorcą roślin ozdobnych na rynku unijnym są Niemcy. Jednak malejący udział starych członków jako odbiorców unijnych produktów kwiatarskich świadczyć może o rosnącej roli nowych państw Wspólnoty. Niemniej jednak estetyczne potrzeby nowych członków będą wzrastały wraz ze wzrostem zamożności ich społeczeństw. Obecnie jednak są w większości zaspokajane przez produkcję krajową. Świadczy o tym eksport produktów kwiatarskich ogółem z Unii Europejskiej do trzech największych odbiorców wśród nowych członków, który stanowił jedynie 3,17% wartości całego eksportu tych produktów z krajów członkowskich Unii do innych krajów członkowskich. Głównymi dostawcami roślin ozdobnych również są kraje starych członków Unii Europejskiej, przede wszystkim Holandia i Włochy. Trzej najwięksi dostawcy produktów kwiatarskich wśród nowych członków Wspólnoty w 2006 roku dostarczały na ten rynek jedynie 1,22% roślin ozdobnych ogółem w ujęciu wartościowym.

Literatura

- Association Internationale des Producteurs de l'Horticulture [2004, 2007]. Roczniki branżowe. Hannover.
- Bozyk P., Misala J., Puławski M. [2002]: Międzynarodowe stosunki ekonomiczne. PWE, Warszawa.
- Flower Council Holland [2010]. [Tryb dostępu: www.flowercouncil.org]. [Data odczytu: maj 2010].
- Grams D. [2008]: Zmiany w handlu międzynarodowym na rynku roślin ozdobnych w latach 1995, 1999 oraz 2003. Praca magisterska, Uniwersytet Przyrodniczy, Lublin.
- Iskra W. [2000]: Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Wyższa Szkoła Społeczno-Ekonomiczna, Warszawa.
- Jabłońska L. [1999]: Zakres i zasady wspólnej organizacji rynku kwiatarskiego w Unii Europejskiej. *Biuletyn Agencji Rynku Rolnego* nr 2, ss. 16-28.
- Jabłońska L. [2004]: Polskie kwiatarstwo na tle zmian zachodzących w kwiatarstwie Unii Europejskiej. *Zagadnienia Ekonomiki Rolnej* nr 1, ss. 18-26.
- Jabłońska L. [2006]: Kierunki produkcji kwiatarskiej na świecie. *Rośliny ozdobne* nr 4, ss. 3-4.
- Jabłońska L. [2007]: Ekonomiczne aspekty rozwoju sektora kwiatarskiego w Polsce. Wydawnictwo SGGW, Warszawa.
- Klawe A. J., Makać A. [1997]: Zarys międzynarodowych stosunków ekonomicznych. PWN, Warszawa.
- McIntyre J. [2000]: Europejski rynek kwiatarski. HO 2: 1-7.
- Wróblewska W. [2007]: Rynek materiału wyjściowego ozdobnych roślin cebulowych w Polsce i Holandii. Praca doktorska. Katedra Ekonomiki Ogrodnictwa, AR, Lublin.